

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgiivet af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Forretningsfører Sparekassens Ridder
Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

Avertissementsprisen er pr. Pettitline
for Inserater paa Forsiden 15 Øre.
Almindelige Annoncer 1. Gang 10 Øre
Efterfølgende Gange 5 Øre.

Nr. 159

Fredag den 20. Oktober 1916

4de Aarg.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

trykkes i et Antal af mindst 1600 Exempl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge.
Sandvig, Olsker, Rutsker, Rø og Klemensker.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og egner sig der
for bedst til Avertering.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

oplager gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aflysninger, Auktioner etc.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
kostet 1 Kr. halvaarlig.

Billeder fra Østerby.

Fortælling
af Kai M. Woel.

III.

Og Sommeren gik, og Efteraaret kom. Skoven faldede, og Bladene begyndte at drysse. Rosen havde Hyben, der mindede om Kvindelæber, og Kastanierne sprængte deres piggede Hylster og laa — friske og brune — mellem det gul-brune Løv. Hu-uh! sang Stormen gennem Skoven og fejede det visne Løv i Bunke.

Et Kvarter Gang fra Østerby — midt ude paa Marken — laa Villa „Bøgely“. Den var omgivet af en stor Have med en Mængde gamle Træer, der dannede et ypperligt Læ for Vestenvinden. Villaa var bygget af en gammel Skibskaptejn, der havde tjent en Del Penge ved en Indienstur, ganske umotiveret og uforklarligt, og Kaptejnen forklarede det heller ikke, men døde — lige saa umotiveret, og Villaa blev købt af Pastor Wagns gamle Studerekammerat, Jacob Wilde, der med Frue og Søn levede meget tilbagetrukket.

Familien Wilde harmonerede ikke rigtig med Østerbys Beboere: Fru Hejneman fandt Fru Nora dum, og Fru Dyrhede Smidt saa straks i hende en Rivalinde og omgærdede sig med al den Kulde, hun kunde lægge for Dagen. Kun hos Pastorens fik Familien en hjertelig Modtagelse, og Venstabsbaandene mellem Pastoren og Jacob Wilde blev knyttede fastere.

Sønnen, Fedtja Wilde, modtog Undervisning hos Præsten, og da Jacob Wilde efter et Par Aars Forløb pludselig døde, befordrede Præsten Fedtja frem til Arlium og senere til juridisk Embeds eksamen.

Imedens Fedtja stunderede i Byen, levede Fru Nora Wilde ene med sin gamle Tjenestepige paa Villa „Bøgely“. — Penge har hun jo nok a', og godt ser hun ud, skønt hun vel snart er naaet de Halvtreds, saa Pokker ved, om ikke hun gifter sig igen! sagde Mølleren til Madammen med et Smil, der lod ane, at han vidste mere, end han vilde ud med.

Men Mølleren vidste ingenting,

og Fru Nora tænkte ikke paa at gifte sig.

En skønne Dag rygtedes det i Østerby, at Fru Wilde havde faaet en fremmed Dame i Huset. Var det en Slægning til Fruen eller en fremtidig Svigerdatter?

Fru Hejneman havde Migræne af Ærgrelse over „dette fremmede Kvindemenneske, som man ikke anede, hvem var“, at Fru Nora „er saa underlig utillnærmelig“, vidste hun af gammel Erfaring, saa fra den Kant kunde man ikke vente Oplysninger.

— Næh, skulde nogen vide Besked, maatte det være Pastorinden! — Og Fruens Migræne forsvandt ved Tanken om de mulige Oplysninger, Pastorinden kunde give.

Ved Fru Pastorindens Te-Bord samme Eftermiddag var der derfor livligt. Fru Smidt var ogsaa mødt for at høre noget om den ukendte. Og Fru Pastorinden nød sin Viden: — hun vidste at fortælle, at Damens hed Cleo Chateau, at hun var Kunstnerinde, der var ankommet til Egnen for at male Vinterlandskaber, samt at hendes Fader, en belgisk Officer, der havde gjort Tjeneste i Congo, var død dernede af Feber, og at Moderen, der var dansk, var rejst til Danmark for ved Hjælp af en lille Kapital at lade Datteren uddanne. — Forøvrigt er hun ret smuk med et stort lyskrøllet Haar, der sidder i eet Brus, og et Par rare Øjne, men inderlig ubetydelig sluttede Pastorinden.

Om Fruerne forstod, hvad Pastorinden mente med Ordene: „inderlig ubetydelig“ skal være usagt, men at det næppe var noget smigrende, forstod de begge.

Paa Fedtjas 27-Aars Fødselsdag modtog Fruen et Telegram, der meddelte hans Hjemkomst fra Hovedstaden, hvor han i tre Aar havde opholdt sig.

(Blade af Frk. Cleo Chateaus Dagbog.)

Onsdagen den 5. Oktober.
Regn, Regn og alter Regn! Det er utaaleligt! Jeg havde glædet mig til at blive færdig med min Aa-Skitse i Dag, men nu maa jeg vente.

Egentlig keder jeg mig, men jeg kunde jo gaa ned hos Fruen, hun er saamænd saa elskværdig. Hvor er det godt! jeg har Klaveret og I. P. Jacobsen i disse Regnvejrdsdage, ellers falder Tiden mig lang.

Beethovens Andante synes jeg bedre om, jo mere jeg spiller den. Jeg har skrevet til Mor, — hele to Ark, jeg er helt forbavset over mig selv.

Men jeg keder mig og vil nu alligevel gaa ned til Fru Wilde, Senere, Kl. 11 Aften.

Fruen har i Eftermiddag faaet Telegram fra Sønnen, Fedtja, hedder han, — et underligt Navn. — Hun fortalte mig en hel Del om ham. Hun holder vist meget af ham. — Blandt andet fortalte hun, at han for to Aar siden var lige ved at blive gift, men at hans Kæreste i sidste Øjeblik havede Forlovelsen. Og at det havde laget haardt paa ham.

Herregud, Slakke! — Han skal være smuk. Det bliver morsomt! naar han kommer, bliver her vel

mere livligt, haaber jeg. Nu maa jeg i Seng, der er ikke ret meget Olie paa Lampen.

Oh, du min lille velsignede Mor, rigtig hjertelig Godnat!

A' propos: — Hvad mon der er i Vejen oppe hos Præstens; Fruen lød falde nogle forblommede Ord om »Samliv«, — men det er jo en Præst! For mig slaar Livet i en Præstegaard som Idealet paa Samliv.

Akoarel.

(Efter William Cronholm)

Himlen er graablaa og vinterlig klar, Skyer som Uldtæpper hænge. Ude ved Kysten, nøgen og bar, lyser en rødmalet Længe.

Havet i Høstdagens sivende Skær ligger i Straaleglans-Strømme. Landet med Marker, Huse og Trær drømmer nu sollyse Drømme.

Luften er klar og saa lynd, at jeg her vidtjærne Røster kan høre. Da lyder Kvaldet fra et Gevær pludselig skarpt i mit Øre.

Opskræmt fra Aaen et Vildandetræk flyver med susende Vingebud over Søen — jeg ser hag en Hæk Skuddets blaahvide Ringe.

Ænderne flyver mod Hav, hvor Skud ikke mere dem truer, — længere, længere, længere ud. — Nu svandt de i Himmelens Buer.

Alling er stille. Kun Vindene gaa utrælledt hen over Landet, piber i Græs og rasler i Straa, leger med Korn i Sandet.

Høstdagen dysser til Ro mit Sind. Maagerne flyver i Klynger. Ude paa Havet, mod Kysten ind, Dønninger nynnende synger.

Christian Jørgensen.

Anvendelse af Kunstgødning.

Forbrug og Udbytte.

Der er et gammelt Ord, der siger, at den, der smører godt, kører godt. Dette kommer ikke mindst til Anvendelse over for Brugen af Kunstgødning. Foruden vore forbedrede Driftsmetoder har Anvendelsen af Kunstgødning i den sidste halve Menneskealder i særlig Grad været medvirkende til, at vor Produktion af Landbrugsprodukter er steget betydeligt. Til Trods for, at vor Kreaturbestand fra Aarhundredets Begyndelse til 1914 er vokset ikke saa lidt, er Brugen af Kunstgødning i samme Tidsrum laget stærkt til. Værdien af den Kunstgødning, Danmark indførte, udgjorde i 1900 3,7 Mill. Kr., i 1905 6 Mill., i 1910 10,5 Mill., i 1911 13,1 Mill., i 1912 17,3 Mill., i 1913 19,3 Mill., i 1914 22,4 Mill. Kr.

Som man vil se, er vor Import af Kunstgødning i Løbet af 14 Aar bleven mere end 6 Gange saa stor, samtidig dermed er vor Produktion af naturlig Gødning ogsaa bleven stærkt som Følge af det forøgede Kreaturhold.

I en nylig udkommen Afhandling om „Die Welterzeugung von Lebensmitteln unter Rohstoffen“ har Dr. A. Schulte undersøgt de forskellige Landes Anvendelse af Kunstgødning og Produktion af Landbrugsprodukter. Og det viser sig her, at de Lande, som i rigelig Mængde anvender Kunstgødning, ogsaa faar de store Afgrøder.

En god Arv.

Forældre kan skaffe deres Børn Ting i Arv, der er af langt større Betydning end Penge, skriver »Sundhedsbladet«.

Til saadanne Ting maa henregnes et sundt Legeme, en god Opdragelse og Uddannelse i Form af gode Kundskaaber, thi ved Hjælp af Sundhed, Dannelse og gode Kundskaaber baner man sig altid Vej i Livet, og hvad man vinder ved egne Anstrengelser, er altid værdifuldere, end hvad man faar foræret.

Der er et gammelt Ord, der siger: Godt begyndt er halv fuldendt, og det Menneske er sandelig lykkeligt, som kan begynde sit Liv under sunde og livskraftige Betingelser, d. v. s. som fødes med Sundhed og med en i alle Henseender veludviklet Legemsbygning.

Da en Patient en Gang spurgte den bekendte amerikanske Forfatter og Læge Dr. Oliver Wendell Holmes, hvad han skulde gøre for at erhverve sig en udmærket Sundhedstilstand, fik han som bekendt det Svar, at han skulde gaa hen og skaffe sig sunde Forældre. I dette Paradoks er en stor Sandhed udtalt. Forældrenes Sundhedstilstand har den største Betydning paa Børnene, og endnu større Betydning har det, naar disse sunde Forældre tillige forstaa at leve sundt, saa de sunde, veludviklede Børn efter Fødslen kan opvokse i et Hjem, hvor Sundhedsløvene respekteres. Vi kender saaledes en lille Verdensborgerinde, der ejer den Lykke at være født til Verden særlig sund og veludviklet. Hun er kun 6 Maaneder gammel, Barn af lykkelige, sunde Forældre, der lige fra Barndommen af har forsøgt at efterleve Sundhedens Love, saaledes har ingen af dem nogen Sunde nydt Spiritus, ingen af dem har brugt Tobak eller nogen Sunde smagt Kød, Kaffe, The eller andre giftige Nydelsesmidler, medens de samtidig har lært at sætte Pris paa Lys og Sol, frisk Luft, rent Vand, sund Føde, Legemsbevægelse, rationel Bekledning, Regulering af Arbejde og Hvile osv. Heraf ser man straks, at begge Forældre maa være opvoksede i sunde Hjem, og dette er ogsaa Tilfældet. Den lille Piges Bedstemødre saavel paa Fædrene som paa Mødrenes Side var ivrige Tilhængere af en rationel Sundhedspleje og var alle fire Vegetarer. Hvilken Lykke det maa være at blive født under saadanne Vilkaar, det kan de færre-

ste fatte, men heldigvis møder man af og til saadanne Tilfælde, der viser, hvad Menneskeslægten kan drive det til, en rationel Raceforbedring.

Paa samme Tid, som vi altsaa maa fremhæve, at det er en stor Lykke at kunne begynde sit Liv under saa gunstige Vilkaar, og at alle Forældre af Hensyn til deres Børn maa gøre det mest mulige for deres Sundhedstilstand, vil vi dog saa indtrængende som muligt gøre opmærksom paa, at en sund Opfostring, d. v. s. en rationel Sundhedspleje under Børnearene og Ungdomsaarene, efter vor Opfattelse er af endnu større Betydning. Ligesom en Gartner kan tage en skrøbelig forkvælet Plante og ved Hjælp af omhyggelig Pleje i Drivhuset som oftest kan faa den til at udvikle sig til en Fuldkommenhed, saaledes kan der ogsaa af en skrøbelig Menneskeplante ved omhyggelig Sundhedsrøgt ofte tilvejebringes noget aldeles udmærket, og i hvert Fald er det sikkert, at man ved rationel Sundhedspleje i allerhøjeste Grad kan forbedre — til Dels helt overvinde — medfødte Svagheder og sygelige Anlæg, ja, dette kan endog gøres selv i en højere Alder.

Følg derfor Sundhedslovene samvittighedsfuldt, intet vil betale sig bedre, thi med den legemlige Sundhed sliger ogsaa den sjælelige Arbejdsevne, og Livet bliver rigere og fyldigere.

Tyske Krigsdigte.

(Ved Chr. Jørgensen.)

Pigens Klage.

To er døde i Frankrig, i Frankrig for Fjendens Haand. Og begge drog de fra samme Hjem men ej ad samme Veje frem. Og dog har de fundet hinanden, forenet er deres Aand.

De sover dybt og stille, de vækkes ej fra den stærke Død. De hviler i samme Jordbund som engang i samme Moders Skød. Skønne og uden en Klage, og unge — ak, unge af Dage. De ligger døde i Frankrig, i Frankrig for Fjendens Haand.

De døde borte fra Hjemmet, sov hen foruden en Moders Trøst — Aa, Lidelsens tunge Jærnkors som byrdefuld knuger en Moders Bryst!

— Døde, ak, døde langt borte i Frankrig for Fjendens Haand. Ina Seidel.

For Langemarck.

En vidtstrakt Slette. Hvorhen Øjet ser er Skyttegrave — een bag ved en anden, som Rynker i en brun og fugtig Jord. Den skygraa Himmel drysser tæt og stille sin klamme Væde paa en leret Jordbund hvori vi har ved Dag og Nat vort Skjul. Vor Kappe svæbes tæt om stive Lemmer, og Haanden snavset kryster om Geværet. Vi staar og venter midt i Storm og Død beredte paa det Raab, der slinger os mod Fjenden. Foran og bagved springer der Granater,

Shrapnels gaar knaldende forbi og bort og Riffelkugler piber gennem Luften deroppe fra, hvor Fjenden har sin Lejr. Os skræmmer intet! Vi venter her! Lad komme hvad der vil! Her staar vi rustet og parat paa Vagt for at tilintetgøre vore Fjender, fordi vi ikke andet kan og vil, og véd at vi vil sejre, sejre, sejre.

Erik Neumann.

Dansk Skibsbygning.

—o—

Samtidig med den voldsomme Stigning i Interessen for Skibsfarten, synes ogsaa Skibsbygningen at skulle tage et Opsving herhjemme, som man ikke tidligere havde været at tænke paa. Som bekendt er der dels allerede definitivt vedtaget Anlæggelsen af adskillige Skibsbyggerier, dels paatænkes det at starte ikke saa faa endnu. Om disse Anlæg vil betyde en varig Udvidelse af dansk Industri og specielt dansk Søfartsvirksomhed, eller om det kun bliver Døgnfluer, vakt til Live af Krigen, og døende hen igen med den, det er et Spørgsmaal, som Fremtiden maa besvare, her skal vi kun i store Træk søge at belyse dansk Skibsbygningens Historie.

Lige fra Oldtiden har dansk Skibsbygning nærmest kun været drevet som et Haandværk, ja næsten som Husflid. Skibe byggedes i næsten hver eneste Havn, men det var som oftest kun Smaaskibe: Jagter og Baade, en Gang imellem en Skonerter, med andre Ord de Fartøjer, som den lille Provinshandel havde Brug for. Det var godt og dygtigt Arbejde, saa længe man holdt sig indenfor de tilvante, snævre Rammer; men derudover kunde man heller ikke komme. Endnu i Begyndelsen af forrige Aarhundrede blev der udenfor København ikke bygget et Skib efter forudlagt Plan eller Tegning. Der byggedes paa Øjemaal og efter tilvante Øvelse, saa det var ganske umuligt for en Bygmester at frembringe to Skibe, som var ganske ens og lige store.

I Slutningen af det 18. Aarhundrede, da Handel og Skibsfart blomstrede som ingensinde, forsøgte man ogsaa at ophjælpe Skibsbyggeriet og gøre det af mere omfattende Rækkevidde. Den bekendte Skibsbygger Peter Appleby fik saaledes tilstaaet en Præmie af 10 Rdlr. pr. Commerce-Læst for Skibe over 60 Læster; men alligevel kunde den danske Skibsbygning ikke klare sig mod Udlandets Konkurrence, saa der ansøgte om, at der yderligere maatte blive lagt en Told af 10 Rdlr. pr. Læst paa indførte fremmede Skibe, hvilket dog ikke blev gjort før noget senere.

Selv indenfor Landets største Skibsbyggerivirksomhed var det ikke særlig bevendt med Kyndigheden. Orlogsværftets Bygninger var ikke stort bevedt før den unge Henrik Gerber, der blev Søofficer i 1763 og 1772 kom i Spidsen for Flaadens Skibsbyggeri. Dansk Skibsbygning har meget at takke ham for. Ikke alene fik han Marinens Skibsbygning ophjælpen, men ogsaa for Handelsmarinen havde han Blik. Han fik saaledes oprettet en Konstruktions-skole i København, og det lykkedes ham at faa lagt Told paa fremmede Skibe (1776). Samtidig stilledes efterhaanden større Krav til Skibsbyggernes Dygtighed; i København maatte de underkaste sig en Prøve, baade i Theori og Praksis. Meget blev der dog ikke bygget herhjemme. I Aabenraa, som var den By, hvor der byggedes mest, byggedes i Tiaaret 1836—1846 ikke mere end 57 Skibe med 3737 Com. Læst (ca. 7000 Reg.-Tons).

Det var først efter Overgangen fra Sejl til Damp, at vor Skibsbygning formaaede at arbejde sig frem, og selv da tog det lang Tid. Det første danske Dampskib blev bygget i

England 1819; først 1830 blev et bygget her i Landet. I 1846 gik de to Skibsbygger H. H. Baumgarten i Kompagni med C. C. Burmeister og begyndte med 30 Arbejdere. Det blev Grunden til vort nuværende største Skibsbyggeri, Burmeister & Wain (sidstnævnte traadte til, da Baumgarten trak sig tilbage). Af andre større Værfter findes som bekendt nu Helsingør Skibsbyggeri og Københavns Flydedok.

Nu til Dags staar vor Skibsbygning fuldt paa Højde med Udlandets, og glædeligt vilde det være, om vi kunde naa til at oparbejde en Industri paa dette Omraade, som i hvert Fald kunde forsyne Landet selv, hvad vore Værfter ikke hidtil har kunnet.

Naar Baroner og Grever mister deres Penge.

—o—

Rundt om i Verden findes der mange Mennesker af høj Rang, som i Aarenes Løb er sunket ganske betydelig dybt. I en amerikansk Bar lever der saaledes en Mand, udgaaet af en af Englands ældste Adelsfamilier, som lever af at skylle Flasker. Ved dette Arbejde tjener han 6 Dollars om Ugen. Han drøg hjemmefra som sin Faders rige Søn; men Lykken svigtede ham og stod ham heller ikke bi, da han forsøgte sig som Guldgraver. I Florida arbejder en engelsk Baron som Dagarbejder for 5 Dollars om Ugen. At han mødte denne Skæbne var hans egen Skyld; han maatte nemlig flygte fra England, fordi han blev grebet i at spille falsk.

En engelsk Greve, som giftede sig med en Skuespillerinde, lever nu som Værtshusholder i San Francisco. — I Chicago findes der et Hotel, som ejes af en Englænder, der er af adelig Byrd, og som oprindelig var Officer i det engelske Rytteri. Bogholderen i Hotellet er en østerrisk Greve, som tilhører en af de fineste Adelslægter. Han har ogsaa tidligere været Officer.

En Fæller af Fyrstinde Bismarck gik ind i Frelserarmeen i New York. — Han blev tundet halv død af Sult og Udmattelse paa Gaden. Han havde tidligere ført et eventyrligt Liv i Syd-Amerika. I New Yorks Rideskoler er der mange Lærere, som er af gammel evropæisk Adel; der findes baade Grever og Baroner.

I et af Chicagos Hoteller var der for en Tid siden en Opvarter, som var Greve. Han drog til Amerika for at drive Kvægavl, men tabte sine Penge. Nu har han faaet Plads paa et Kontor og lever som Kontorist.

En Arving til en engelsk Jarletitel og en fransk Hertugkrone døde for nogle Aar siden som Portner hos et Boghandlerfirma.

En Ælling af den berømte tyske Feltmarskal Blücher, som deltog i Slaget ved Waterloo, giftede sig med en Pige af ringe Stand og rejste til Amerika. Her gik det ham imidlertid daarligt. Han tabte sine Penge og sank stadig dybere og dybere. Ikke mange Aar efter døde han i stor Fatigdom.

Fra Uge til Uge

—o—

Præmieskydning

afholdes paa Søndag ved Møgegaard i Rø. Se Ann.

Allinge-Rønne Jernbanen

har udsendt en Oversigt over Driften i Sommerhalvaaret April—Okt. 1816. Sammenlignet med det foregaaende Aars Drift er der Opgang i Gods- og Nedgang i Persontrafikken. Den samlede Indtægt viser dog en lille Stigning.

1916.

	Gods.	Personer.	Tillæm
April	4191	3992	8193
Maj	4220	3372	7592
Juni	3972	6255	16227
Juli	4412	8753	13165
August	5686	8172	13858
September	5282	4219	9501
Tils.	27763	34763	62526

1915.

April	3006	3934	6940
Maj	4344	5666	10010
Juni	3165	5075	8240
Juli	4016	9790	13806
August	3982	8456	12438
September	4645	4089	8734
Tils.	23158	37010	60169

De stigende Kaffepriser

har vakt Bekymring i mange Hjem, og mangen Husmoder fælder sine salte Taarer — ikke alene her paa Nordlandet, men i det ganske Danmark; thi hvem kan undvære den nationale Gudedrik?

„Politiken“ skriver i den Anledning følgende trøsterige Ord:

Nu kommer Kaffen!

Efterretningen om, at der i England er frigivet et stort Parti Kaffe, og at vi i den nærmeste Tid kan vente 28000 Sække hertil, vil faa alle Samfundsklasser til at forene sig i et letlet Suk. Det har ganske vist ikke været saa slemt, naar man skulde købe Kaffe, som naar man skulde købe Flæsk, at Maksimalprisen var der Masser af, men Flæsk var der intet af. Vi har ikke staaet overfor nogen egentlig Kaffenød, men vi vidste dog alle, at det begyndte at svinde stærkt i Beholdningerne. Og det kan nu ikke nytte, man kan nok saa meget hævde, at Kaffen ikke er en Nødvendighed, at den er Luksus, vi kan alligevel ikke undvære den. Har den ingen Næringsværdi, saa har den til Gengæld aandelig Værdi. Hvad skriver ikke Georg Brandes i sit ny Værk om Voltaire: „Hans Drik var ikke Vinen, men Kaffen, den ædle Saft, der gør Hjernen klarere i stedet for at omtaage den. Kaffen, der ikke forster ubestemte Drømmerier, men det Klarsyn, for hvis Blik Sandheden gnistrer. De Gamle sad endnu og sang ved deres Vin. Med Voltaire begyndte Samtalens fine Kunst, Indfaldenes Knitren, som den da første Gang hørtes paa de nystiftede Kafeer. Ved Kaffen ofredes Vidde, det forstandsklare, og den Latter, der ikke var den Halvfuldes larmende Vrinsken, men den aandelige Overlegenheds Udtryk, som ramte, fædede og smittede.“

Det er sande og gode Ord. Det er ikke engang nødvendigt at søge ti Genier som Voltaire for at overtlyde sig om, at Brandes har Ret i denne Betragtning over Kaffen. — Man behøver blot at gaa ned til Gammelstaund. Det er ikke ubestemte Drømmerier Fiskerkonerne sidder og fører over deres Spøkkummer. Tværtimod, de dyrker i høj Grad Samtalens Kunst, det suzer En om Ørene med Indfaldenes Knitren — deres Vid trives, og det falder dem uhyre let at finde Udtryk, som baade rammer og fælder.

Det samme Billede, der ved Stranden tegnes med brede Strøg, genfinder vi højere oppe i Samfundet, tegnet op med finere Streger, og over alt er Virkningeheden samme. Kaffen kvikker os op, nærer det materielle Behov, klarer Hjerneerne, skærper Livslysten og styrker Modet.

Lad kun Krigsmillionærerne og de sidste Dages rige sidde og synge ved deres Champagne, naar vi andre blot maa beholde den ædre Saft, som skænker os „det Klarsyn for hvis Blik Sandheden gnistrer“. Derfor er det, at vi alle høje og lave, gamle og unge, mødes i det samme Suk: — Gudskelov, nu kommer Kaffen!

Kan en Svigermoder tvinges ud af Huset?

En Forretningsmand i Trondhjem, skriver „Nidaros“, som i længere Tid har følt Trykket af at have en efter hans Mening usympatisk Svigermoder i Huset, har nu taget Mod til sig (hvis det da tiltrængtes) og anmeldt hende, fordi hun ikke vilde flytte. Hans unge Frue vilde gerne have sin Moder hos sig, og Striden staar maaske bitrest mellem Mand og Kone.

Man vil med Interesse følge Sagens videre Udvikling. Kan en Mand eller en Kvinde betragte sin Svigermoder som en fremmed Person, som uden videre kan jages ud af deres Hjem?

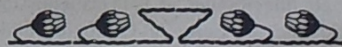
Der er foreløbig optaget Politirapport. Manden er for Tiden ude paa Rejser.

Egteskab og Fattigdom.

Et engelsk Ord siger, at naar Fattigdommen kommer ind gennem Døren, flyver Kærligheden ud gennem Vinduet. Men dette er en stor Løgn. Der skal mere til for at ødelægge et Ægteskab end Fattigdom.

Jeg kender et Eksempel. En ung Dame giftede sig trods Advarsler med en ung Mand, som kun tjente lidt. Hun opdagede, at Manden ikke passede i sin Stilling, fik ham til at tage fat paa noget andet, som ikke var saa fint Arbejde, men som nu har gjort dem begge velholdne. Kærlighed og Fattigdom har gjort de to tilfredse med Tilværelsen.

Et andet Eksempel. Jeg kender en Dame, som aldrig befandt sig vel hjemme før hun blev gift. Teater og Baller var hendes Liv. Saa traf hun en fattig, ung Mand. Hun forstod, at kun hos ham vilde hun blive lykkelig. Nu er det kun Hjemmet, som skaffer hende Glæde. Der er hun optaget fra Morgen til Aften. Hun syr Kjoler til sine smaa, som hun aldrig bliver træt af, og hun siger, at hun vilde aldrig være bleven lykkelig, hvis hun havde haft saa mange Penge, at hun havde kunnet overlade Arbejdet i Hjemmet til andre.

Gudstjenester og Møder.

—o—

Søndag d. 22. Oktober.

Ols Kirke Kl. 9¹/₂. Allinge K. Kl. 2. Sudan-Missionær Erland Kjær taler.

Kl. 2¹/₂ Efterm. Møde i Tejn Missionshus. Sekretær Nielsen taler. Mandag Aften Kl. 8 Møde for K. F. U. K. i Præstegaarden og Tirsdag Aften Kl. 7¹/₂ Møde for K. F. U. M. i Menighedshjemmet.

Evan. luth. Missionsforening Allinge Søndag Kl. 2. Ungdomsmøde. A. Nielsen og O. Westh.

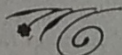
Rutsker Missionshus Søndag Kl. 9¹/₂. A. Nielsen.

Ordet er frit!

Vi gør vore mange Læsere i By og paa Land opmærksom paa, at enhver kan faa optaget Artikler og Indlæg om Emner af almen Interesse i „Nord-Bornholms Ugeblad“.

Betingelsen er kun, at det skrevne er holdt i en sømmelig Form og indenfor rimelige Grænser, samt at Indsendere — til Underretning for Redaktionen — opgiver Navn og Adresse. Ligeledes modtager Redaktionen gerne Meddelelser om saadanne Ting og Forhold, som egner sig til Behandling i Bladets Spalter.

Dette gælder baade Byen og Landet, og det er en Selvfølge, at Redaktionen altid vil iagttage den strengeste Diskretion med Hensyn til sine Kilder.

Et smukt, 5 Mdr. gammelt

Hingstføl,

falden efter „Bannerhøj“, er til Salgs hos

P. Koføed, Lindskov, Rø.

Taghalm

ønskes til Købs af Jens Koføed, Lershøj i Rutsker.

Allinge-Sandvig Haandværker- og Industriforening

afholder ordinær Generalforsamling Mandag den 30te Oktober d. A. Kl. 7¹/₂ Eftm. paa Teknisk Skole med følgende Dagsorden:

1. Beretning om Foreningens Virksomhed.
2. Det reviderede Regnskab oplæses til Godkendelse.
3. Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer. De efter Tur fratrædende er: M. Ipsen, Chr. Larsen og Johannes Petersen — samt en Revisor istedet for Chr. Petersen.
4. Eventuelt.

Allinge i Oktober 1916.

Bestyrelsen

Ring op Telefon Allinge 103

Selvådede

Høste. Kreaturer og Svin købes til højeste Priser.

Konrad Nielsen, Olsker.

Klaver- og Orgelundervisning

gives for Begyndere, saavel paa Landet som i Byen. Chr. Transen Holm. Samtidig anbefaler jeg mit Agentur i gode Klaverer og Orgeler fra Mølgård-Jensen og Chr. Winthor A/S.

Skindvarer.

Moderne rundtskaarne Damekraver og Torpedofacon i Muffer. Sæt fra 25—90 Kroner. Ældre Faconer sælges til smaa Priser.

Messens Ene-Udsalg

CHR. OLSEN.

Toget afgaar

Søgnedage:

Rønne—Sandvig			
Fra Rønne	9 ¹⁰	3 ³⁰	9 ⁰⁰
Nyker	9 ²⁸	3 ³⁰	9 ¹⁸
Klemensker	9 ⁴⁵	4 ⁰⁷	9 ³⁵
Rø	10 ⁰³	4 ²⁸	9 ⁵³
Tejn	10 ¹⁸	4 ⁴²	10 ⁰³
Allinge	10 ³⁹	4 ⁵⁴	10 ¹⁹
Til Sandvig	10 ³⁵	5 ⁰⁰	10 ²⁵

Sandvig—Rønne.			
Fra Sandvig	7 ⁰⁰	12 ⁰⁰	6 ⁴⁰
Allinge	7 ⁰⁸	12 ⁰⁸	6 ⁴⁸
Tejn	7 ¹⁸	12 ¹⁹	7 ⁰⁰
Rø	7 ³⁴	12 ³⁸	7 ¹⁷
Klemensker	7 ⁵⁴	12 ⁵⁸	7 ³⁸
Nyker	8 ⁰⁵	1 ¹⁰	7 ⁵⁰
Til Rønne	8 ²⁵	1 ³⁰	8 ¹⁰

Søn- og Helligdage.

Rønne—Sandvig.			
Fra Rønne	9 ⁰⁰	12 ⁵⁰	8 ²⁰
Nyker	9 ¹⁸	1 ⁰⁸	8 ³⁸
Klemensker	9 ³⁴	1 ²⁴	8 ⁵⁵
Rø	9 ⁵⁰	1 ⁴⁰	9 ¹³
Tejn	10 ⁰⁴	1 ⁵⁴	9 ²⁸
Allinge	10 ¹⁴	2 ⁰⁴	9 ³⁹
Sandvig	10 ²⁰	2 ¹⁰	9 ⁴⁵

Sandvig—Rønne.			
Fra Sandvig	8 ⁴⁵	12 ³⁵	6 ⁴⁵
Allinge	8 ⁵³	12 ⁴³	6 ⁵³
Tejn	9 ⁰³	12 ⁵³	7 ⁰³
Rø	9 ¹⁷	1 ⁰⁷	7 ¹⁸
Klemensker	9 ³⁸	1 ²⁶	7 ³⁸
Nyker	9 ⁴⁸	1 ³⁸	7 ⁵⁰
Til Rønne	10 ⁰⁵	1 ⁵⁵	8 ¹⁰

Drivremme, Remsammlere & Remmefedt

samt bedste Sorter

Motor-, Maskin- og Cylinderolie

anbefales til billigste Priser fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

2 Canada-Plove Nr. 97.

1 Osborne Fjederharve (15 Tænder)

altsaa extra gode Redskaber, sælges, naar Handel kan ske i denne Maaned, til meget lav Pris i

Nordlandets Handelshus.

Kaffe, The,
Chokolade og Cacao samt alle
Kolonialvarer
i fineste og bedste Kvaliteter og til billigste Priser
anbefales fra
Allinge Kolonial & Produktforretning.

Vi har Lager af alle Reservedele

for OLIVER- og CANADA-PLOVENE af Nr. 97, 98 og 99,
— af det gode originale Mærke, som holder at slide paa.

Nordlandets Handelshus.

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10—12 og 2—4.

Modtager Indskud paa alm. Sparekassetilkaar til en Rente af 4 pCt. p. a., paa Folio til 2 pCt. p. a.

Ny Høst! Friskbrændt Malt

til Hjemmebryg anbefales.

Ny HUMLE og frisk GÆR sælges i

Nordlandets Handelshus.

Til Stegning og Bagning

anbefales vort ekstragode Plantefedt.

Allinge Kolonial- & Produktforretning

Til Damerne

anbefaler vi:

Sorte, hvide og kulørte

Kjole- og Blusestoffer i rigt Udvalg.

Silketøjer

i mange elegante Nyheder.

Sorte Klædesfrakker og Ulsters.

Prima engelske Gummifrakker.

Skindkraver og Muffer i moderne Faconer.

Hvide og kulørte Køkken- og Pynteforklæder
i mange fikse Nyheder.

Strømper, Handsker, Bælter.

Blondekraver i moderne Faconer.

Corsetter, Chemiser, Benklæder, Natkjoler, Fricertrøjer, Underliv

Klædes- og Maireskörter.

Alt i gode Varer til absolut billigste Priser i

Nordlandets Handelshus

14. Skyttekreds

afholder sin aarlige Præmieskydning ved Maegaard i Rø Søndag den 22. Oktober.

Hovedskydning Kl. 12—2; derefter Festskydning, hvortil alle indbydes.

En flink Pige

kan faa Plads til 1. November hos Chr. Olsen, Lynggaard i Rø.

En Pige

kan faa Plads til 1. November paa Gothegaard i Klemensker.

Al Jagt og Færdsel

med Skydevaaben er strengt forbudt paa Heslegaards, Aksel Haagensens og Karl Olsens Jorder i Olsker samt Per Olsens 1. Selvj. Parcel i Klemens, hvem der bliver truffet paa det før nævnte Terrain i jagende Øjemed vil uden Persons Ansæelse blive draget til Ansvar efter Loven.

Jagtejeren.

Al Jagt

aflyses paa Borregaards Jorder.
Karl Krak.

En yngre Karl

kan faa Plads til 1. November paa Risegaard i Olsker

Al Færdsel

forbydes langs Skoven til Tejn Station.
J. Frigaard, Væveregaard, Olsker.

Til Leje.

En større og en mindre Lejlighed i Allinge med indlagt Vand og Gas kan faas meget billigt til Leje ved Henvendelse til Sparekassen i Allinge.

Patronhylstre

Central Kaliber 12—16.
Stift do. 12—16.

Fænghætter til Centrallænding
haves paa Lager.

J. B. Larsen.

By- og Herredsfuldmægtig

Johannes Koføed, Hasle.

træffes paa Raadhuset i Allinge hver Mandag efter Kl. 10 Form. og i Klemensker Kro hver Fredag fra 2—5 Eftm.

OST.

Prima Mejeriost 40 Øre pr. Halvkg
Sødmælks do. 65 — —

faas hos J. B. Larsen Allinge

En ung Pige

søger Plads til 1ste November, helst fri for Malkning. Billet mrkt. 158 bedes indlagt paa Bladets Kontor.

En tro og paalidelig Karl,

der er vant til at omgaas Heste og ellers er villig til at deltage i alt forefaldende Arbejde kan til 1. November faa Plads hos J. Hansen Lund, Rutsler Højlyng pr. Klemensker. Telf. Klemensker n. 58.

Prima svenske Enekurve

i store og smaa Størrelser.

Prima Roegrebe
Roeknive
Kartoffelgrebe

Spredegrebe Lossegrebe
af den lette, stærke og rigtige Slags
sælges i

Nordlandets Handelshus

Elever modtages

til Hækle- og Broderiarbejde.

Emilie Madsen Allinge.

Patronhylstre,

Kaliber 12 og 16 samt Jagtkrudt og ake Numre Hagl og 6 mm Salon Patroner med Kugle er paa Lager og anbefales til billigste Priser.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Brødrene Anker Jernstøberi & Maskinfabrik

Telefon 2. Hasle Telefon 2.

Selvvandingsanlæg, Vand- & Aljepumper m. m.

Prima Koks og Smaakul

anbefales til billigste Dagspris fra

Allinge Kolonial- Produktforretning.

Til Flyttedagen

anbefales mit store Lager af

Spadersedragter
Frakker
Kaaber
Ulstre
Nederdele
Bluseliv
Skindvarer
Underskörter
Strømper
Korsetter
Damelinned
Underbeklædning
Forklæder
Paraplyer
Handsker
m. m. m.

Alt fikst og moderne til yderst billige Priser.

J. P. Sommer,
Magasin du Nord's Udsalg i Allinge.

Roeknive, Roeoptagere, Roegrebe og Roekurve

alt i prima Kvalitet og til billigste Priser i

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Evang. luth. Missionsforening ALLINGE.

Om Gud vil afholdes Ungdomsmøde paa Missionshuset
Søndag den 22de Oktober Kl. 2 og 4¹/₄ Eftm.

Alle er velkomne.

Aug. Nielsen. O Westh

Vi anbefaler
vort velassorterede Lager af
Isenkram, Glas, Porcellæn og Fajance
til billigste Priser.
Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Prima Dampkul

anbefales til billigste Dagspris fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Tør, sund Brødsæd af Hvede og Rug

modtages og afregnes til fuld Maksimalpris efter Kvalitetsvægt.
Alle gode Sorter Sæd af BYG, HAVRE og Blandsæd købes og betales med højeste Dagspris.

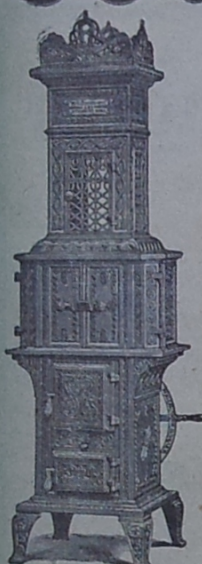
Nordlandets Handelshus

Prøv vor udmærkede

MARGARINE

og De vil blive tilfreds saavel med Kvalitet som med Pris.
Frisk Tilførsel flere Gange ugentlig.

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

MORSØ Skov-Ovne

som Tegningen viser

har to Kogehuller, stor Indfyrringsdør, som kan tage store Stykker Brændeknuder, Tørv og lignende, — Regulerer nemt og sikkert.

Ny Sending er hjemkommen og sælges i

Nordlandets Handelshus.

Gødningskalk

hjemkommer til Efteraaret. — Bestillinger modtages gerne hos

Allinge Kolonial- & Produktforretning

Vi har rigelig Lager af hvidt Sukker

Hugget Melis. Krystal Melis Nr. 1. Fin stødt Melis, Grov stødt Melis. Bedste Flormelis, Melis Nr. 1 i Toppe, og vi sælger fremdeles til de gamle billige Priser. 4 pCt. ved kontant Betaling.

Nordlandets Handelshus.

Køb de højprocentlige Foderstoffer!

56-58 pCt.	La plata Jordnødkager	56-58 pCt.
50-51 pCt.	Texas Bomuldsfrøkager	50-51 pCt.
49-50 pCt.	Danske Soyakager	49-50 pCt.
47-48 pCt.	Dansk Soyaskraa	47-48 pCt.

Endvidere anbefales de fortrinlige Foderblandinger:

Langelands Kontrollfoder Nr. 1	50—51 pCt.
do. Nr. 2	45—46 pCt.
fra Øernes Andelselskab	47—48 pCt.

Kød- og Benmel a 25 Kr. Blodfoder a 23 Kr. Glutenfoder a 27 Kr.
Nye Sendinger. Altid laveste Dagspris i

Nordlandets Handelshus.

Allinge Bogtrykkeri anbefales. Telefon 74.

Jørgen Petersen:

Vintervers.

Nu kommer den hvide Vinter.

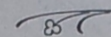
Nu kommer den hvide Vinter paa Kuldens Vinger fra Nord, og Frostens prangende Blomster paa mine Ruder gror.

Nu spirer de hvide Palmer paa Ruden, hvis Flade staaar mat og stænger den frie Udsigt til Vinterens klare Nat.

Jeg aabner det frosne Vindu, og Vinden isner min Kind. Derude blinker Kanalen i Stjernernes kolde Skin.

Og Staden breder sig for mig med Lys bag hver Rudes Glar. Den frostklare Vinternat skælver uendelig blaa og klar.

Nu kommer den hvide Vinter med Skønhed og Frost og Savn, jeg bøjer mig tavs imod den og ler i dens kolde Favn.

Vintermorgen

Uret melder mig, at det er Morgen; men Mørket lurer dog i hver en Krog imedens med et Suk jeg tænder Lampen og sætter mig til Rette med en Bog.

Jeg hører, hvordan Byen langsomt vaagner — de tunge Vogne rasler haardt forbi og travle Mænd langs Gadens Fortov tramper.

Se det er Vintermorgens Poesi.

Saa fløjter det fra Værfter og Fabriker, Maskiner hvæser langsomt sig i Gang. Den korte Overture er tilende, og Byen nynner travl paa Dagens Sang.

Taage

Ad Asfalten Bilerne stønner sig frem, om Hjørnerne Sporvogne klemter og kimer. mens Taagen samler sig tung og tæt som Spildedamp fra mægtige Maskiner.

Vognene svinder i Taagernes Gab, som graadfyldte Øjne ler Husenes Ruder. Taagerne tar i sin isnende Favn Kanalen med alle de vuggende Skuder.

Fra Dybet derude jeg hører en Larm af Jordlivets sladrende Organismer; Lyset fra Lygten paa Hjørnet hist brydes i Taadedraabernes Prismes.

Der staaar om dens Hoved en lysende Krans med Farver fra fjerne Æventyrlande, en Krans, der straalet i Taagens Mulm som Glorien om en Madonnas Pande.

Krageskrig

Store helvedsorte Krager basker bort paa stærke Vinger, og som vilde Rædselsklager deres hæse Raaben klinger.

Vidt de gennem Natten drager. — Bonden staaar der, tung i Sinde, stirrer mod de sorte Krager, som i Nattemørket svinde.

Krageskrig ved Nattetide. — Mutter ligger syg derinde. Bonden ved, at denne Sinde stakkels Mor skal Døden lide.

Det er Varslet, som han kender. — Tavs han ser mod Sengekrogen, i hans Øje Graaden brænder. Mutter smiler; hun er vaagen.

Hendes Øjne ler saa blide med en egen mystisk Gløden. — Krageskrig ved Nattetide . . . inden Morgen er det Døden.

Nattens sorte Skyggetavler smuldre langsomt bort og svinde. Bonden ud i Lyset kravler. Mutter ligger Lig derinde.

Jagtaflysning.

Al Jagt paa Hammersholms Jorder og Sandvig Vang er strengt forbudt.

Allinge-Sandvig Jagtforening.

Til Flytte-dagen

anbefales mit store Lager af

Herreklædninger

Stortrojer

Overfrakker

Ulstre

Arbejdstøj

Skjorter

Sokker

Strømper

Seler

Underbeklædning

Kraver

Flipper, Slips

Paraplyer

Handsker m.m.

Huer, Hatte

Absolut billigste Priser

J. P. Sommer,

Magasin du Nords Udsalg, Allinge.

Allinge

Ur- og Guldsmedeforretning

Nyt stort Udvalg hjemkommen passende til

Fest- og Brudegaver m. m.

NB. Navn isættes gratis i Løbet af 1/2 Time.

Telefon 93.

A. M. Lindberg.

Til Herrerne anbefale vi:

Blaa Serges Klædninger

til 31, 35 og 40 Kr.

Kulorte Klædninger fra 19 til 40 Kr.

Stortrojer fra 14 til 32 Kr.

Skindtrojer, Vinterfrakker, Ulsters.

Arbejdstøj til billigste Priser.

Uldveste og Gensere i forskellig Kvalitet.

Al Slags Underbeklædning.

Hatte, Sportshuer, Jagtklubfasketter

i righoldigt Udvalg.

Manchetstjorter og Slips i elegante Nyheder.

Kravetøj, saavel i Værd som i Beplyr Royal. der kan afbastes af enhver.

Seler, Sportsbælter, Livremme.

Sokker, Handsker, Vanter.

Naar Gensku tages til de folkskate Pristilgninger, følger vi til hderit billige Priser.

Nordlandets Handelshus.